

Grundarsteinur: Útbúgving

Aðalmál

Týðningarmesta tilfeingið er eitt vælútbúgvið fólk

Samandráttur

Góðar útbúgvingar eru grundarlagið undir góðum kappingarføri og undir, at øll kunnu taka lut í samfelagnum og á arbeiðsmarknaðinum. Útbúgvingarnar skulu vera fyrri øll og skulu tryggja, at fleiri verða útbúgvin meira alt lívið. Ein vælverkandi útbúgvingar- og granskingarskipan er høvuðsgrundarlag undir samfelagsmenningini.

Til tess at tryggja, at vit standa okkum væl í alheimssamfelagnum og verða millum tey fremstu, er umráðandi, at undirvísing í fólkaskúlanum og miðnámskúlanum er í heimsflokki. Útbúgvingartilboð, stuðulsskipanir o.t. innan fyrri hægri útbúgving eiga at standa øllum í boði og vera ókeypis, bæði hvat útbúgvingarslag og -stað viðvíkur. Gjøgnum altjóða útbúgvingarsamstarv fáa lesandi og undirvísarar møguleika at taka virknan lut í altjóðagerðini, og við Bolognaavtaluni verður útbúgvingarøkið á altjóða støði.

Førleikin í fremmandamálum og mentanarfatan eru umráðandi, eins og førleikamenning av undirvísarum og leiðslum.

Ein væl skipaður bygnaður innan fyrri útbúgving og gransking er ein umráðandi fortreyt fyrri, at hesi bæði øki verða lyft upp á altjóða støði.

Partmál

Strategibólkurin hevur orðað partmál um:

- Felags mál
- Fólkaskúla
- Miðnámsútbúgving
- Hægri útbúgving

Felags mál

Føroyar eru partur av alheimssamfelagnum og skulu í 2015 verða millum tey fremstu í heiminum innan fyri undirvísing í fólkaskúlanum og innan fyri miðnámsútbúgvingarnar. Hægri útbúgvingar skulu standa altjóða mát og skulu nøkta samfelagsliga tørvin á útbúgvingar- og granskingarøkinum.

Soleiðis røkka vit málinum

Førleikin í fremmandamálum skal styrkjast, og enskt skal lærast og dugast eins væl og danskt. Førleikin í mentanarfatan verður styrktur, so vit standa okkum væl í altjóðagerðini.

Førleikamenning

Ein skipað landsHR-ætlan verður gjørd fyri alt skúlaverkið, sum skal tryggja neyðuga førleikamenning, bæði fyri undirvísarar og leiðslur á øllum stigum í undirvísingarverkinum.

Skipað verður ein leiðaraútbúgving, sum allir leiðarar í skúlaverkinum í høvuðsheitum skulu hava tikið, áðrenn teir verða settir í leiðarastarv. Leiðslurnar í skúlaverkinum verða mannaðar við fólki, sum hava besta kunnleika á økinum.

Eftirútbúgving

Ein týðandi fortreyt fyri menning, dygdarmenning og dygdartrygging í undirvísingarverkinum er eitt gott, breitt og fjøltáttað eftirútbúgvingartilboð. Málið er, at hvørt starvsfólk í undirvísingarverkinum í miðal skal fara á skeið/eftirútbúgving 2 vikur um árið.

Skipanir

Útbúgvingartilboð, stuðulsskipanir o.l. innan hægri útbúgving skulu leggjast soleiðis til rættis, at tað er frítt hjá teimum lesandi at velja útbúgvingarslag og útbúgvingarstað.

Ein samanhangandi vegleiðaraskipan verður gjørd fyri skúlaverkið, ið eisini fevnir um vinnu- og yrkisútbúgvingar, umframt lívlanga læru, sum skal veita móguleika fyri, at øll kunnu halda fram við at útbúgva seg alt lívið.

Eftirmetingar- og dygdarskipanir verða settar í verk, sum skulu tryggja áhaldandi menning í allari útbúgvingarskipanini.

Veitt verður skúlum og myndugleikum arbeidssamboð, sum skulu tryggja dygga og einfalda umsiting, ið gevur øllum pørtum viðkomandi kunning og fortreytir fyri skilagóðum avgerðum og menningarmóguleikum.

Hægri útbúgving

Hægri útbúgvingar skulu bjóðast út innan fyri øki, sum eru serføroysk, har stórir tørvur er á fólki, og hvørs útbúgvingar hava serligan samfelagsligan týðning.

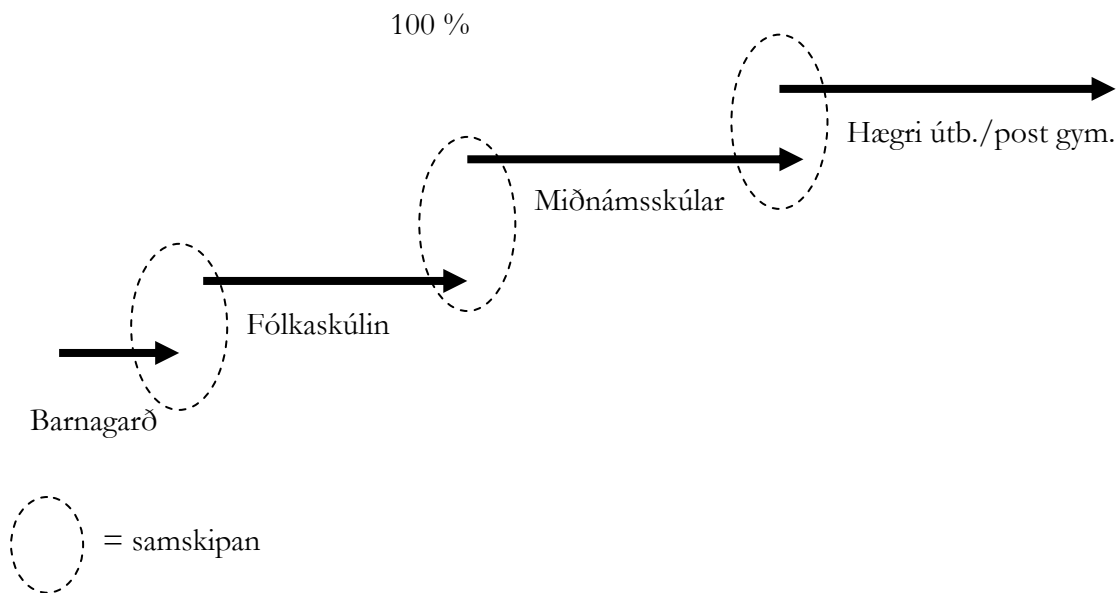
Gransking

Námsfrøðilig gransking er ein umráðandi fortreyt fyri allari menning í útbúgvingarverkinum.

Altjóða luttøka

Fyri at menna og tryggja, at okkara útbúgvingar eru á altjóða stigi, verður tikið lut í altjóða samstarvi og eftirmetingum.

Føroyum verður tryggt luttøka í viðkomandi altjóða útbúgvingarsamstarvi, t.d. samstarvi við Norðurlond, ES, UNESCO og OECD.

Mynd 1. Meginregluligt yvirlit yvir útbúgvingarstig o.a..

Viðm. "Post gym." merkir ein útbúgving eftir eina gymnasiala miðnámsútbúgving.

Alt økið verður samskipað frá barnagarði til vaksnamannaútbúgving, har øll taka eina miðnámsútbúgving, og 75% fara undir hægri útbúgving.

Fólkaskúlin

Fólkaskúlin er grundvøllurin undir allari útbúgving. Hann skal tryggja, at tey ungu gerast før fyri at útbúgva seg víðari, soleiðis at tey kunnu liva og virka í einum alsamt meiri altjóðaligum heimi.

Soleiðis røkka vit málinum

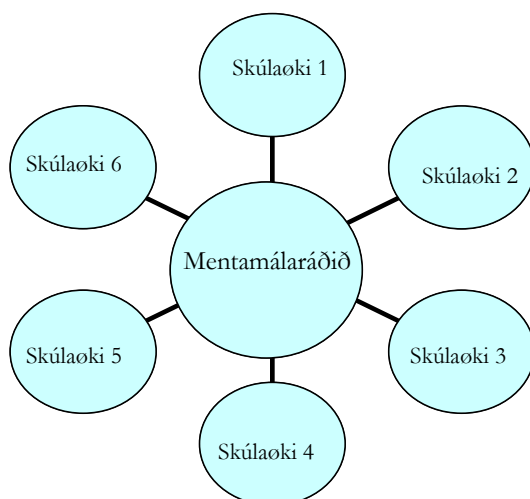
Fólkaskúlin verður skipaður sum eitt liðiligt og fjøltáttað læru-, menningar- og undirvísingarumhvørvi.

Fyri at tryggja, at skiftið frá barnagarði til fólkaskúla er so trygt sum møguligt, verður barnaøkið lagt til Mentamálaráðið. Samstundis verður tað sama ráð, ið kemur at hava ábyrgdina fyri menningini hjá barninum frá smábarnaaldri, til viðkomandi, sum vaksni, fer út á arbeiðsmarknaðin.

Farið verður í skúla um 6 ára aldur. Eftir 10 ára skúlagongd í fólkaskúla verður hildið fram í 3 ára miðnámskúla, har øll hava rætt til útbúgvingarstuðul eftir 10. flokk. Eftirskúli verður settur á stovn, sum skal stímbra framhaldandi útbúgving.

Skúlabygnaður

Landið verður skipað í 6 skúlaøki og eina meginfyrising. Í hvørjum øki verður sett á stovn ein økisfyrising.

Mynd 2. Landið verður skipað í 6 skúlaøki og eina meginfyrising

Bygnaðurin eigur at samsvara við nýggja kommunala bygnaðin.

Uppgávarnar í hvørjum økinum verða at fyrisita:

- Barnaækið
- Fólkkúla
- Sernámsfrøði
- Frítíðarundirvísing
- Musikkskúla
- Barna- og ungdómsmentan.

Meginfyrising

Meginfyrisingin ger lógarásettar karmar fyri undirvísingarlíga virksemd. Landsstýrismaðurin hevur ábyrgdina av meginfyrisingini og yvirumsjónini av skúlaøkjunum og tryggjar, at galdandi reglur verða hildnar og at ásettar fyriskipanir verða settar í verk. Meginfyrisingin ger eina menningarætlan fyri barnaækið og skúlaverkið. Eisini skal meginfyrisingin skipa tíma- og lærugreinabýtið og á hvørjum ári boða økisskúlastjóranum frá, hvussu nógv stórv verða skipað í økinum. Bygnaðarlíga býtið millum land og kommunu skal staðfestast. Meginfyrisingin verður styrkt og skipað samsvarandi avbjóðingunum.

Økisfyrising

Í hvørjum øki setur landsstýrismaðurin ein økisskúlastjóra. Skúlaleiðarar virka framhaldandi sum dagligir leiðarar av øllum virkseminum í einstaka skúlanum. Uppgávan hjá økisskúlastjóranum er at samskipa alla undirvísing í økinum og at tryggja, at menningarætlanin fyri barnaækið og skúlaverkið verður sett í verk. Økisskúlastjórin hevur fíggjarlíga, fyrisingarlíga og námsfrøðilíga ábyrgd móttvegis meginfyrisingini og økinum. Økisskúlastjórin setur og loysir lærarar úr starvi.

Skúlin

Tann einstaki skúlaleiðarin/serstovan hevur dagligu leiðsluna av undirvísingini í skúlanum og hevur ábyrgd móttvegis økisskúlastjóranum. Skúlaleiðarin hevur ábyrgdina av at gera ítøkilíga menningarætlan fyri skúlan og hevur dagligu ábyrgdina av næmingum og starvsfólki skúlans. Lærararnir verða settir í økinum og kunnu tískil undirvísa í øllum skúlunum í økinum.

Skúlin er arbeiðspláss hjá lærarum og næmingum, sum skulu hava umstøður til at gera sítt heimaarbeiði í skúlanum, eftir at undirvísingin er liðug, t.e. umstøður til fyrireiking, foreldrasamstarv og fundir við starvsfelagar o.o.. Hølisviðurskifti skulu verða lagað til endamálið, og lærarar skulu hava egið arbeiðspláss. Næmingarnir skulu fáa tilboð um hjálp til heimaarbeiði í skúlanum. Góðir karmar verða fyri sosialum trivnaði, t.d. matstovur, har børnini kunnu eta undir skipaðum viðurskiftum.

Leiðsla

Allir leiðarar í undirvísingarverkinum skulu hava leiðsluútbúgving, og teirra leiðsluførleiki skal alsamt mennast. Teir skulu hava førleika at skipa fyri starvsfólkamening í egnum skúla og syrgja fyri, at starvsfólk skúlans alsamt fáa faklíga og námsfrøðilíga

eftirútbúgving og möguleika fyri persónligari menning/avbjóðing. Skipað verður eisini fyri undanleiðaraútbúgving.

Skúlabyrjanin

Skiftið frá barnagarði til fólkaskúla skal verða fyrireikað væl og verða gjørt smidligari, so at allir næmingar kunnu fáa fullnýtt síni evni og fáa sínar avbjóðingar frá fyrsta skúladegi. Áðrenn barnið byrjar í skúlanum, skal barnagarðurin í samráði við ráðgevingina gera eina skrivliga meting av menningarstøðinum hjá barninum, sum síðani verður latin foreldrunum og skúlanum, har barnið verður innskrivað.

Foreldrini skulu hava størri ávirkan á skúlagongdina hjá barninum og ta undirvísing, sum fer fram í skúlanum.

Styrkja fakligheitina í kjarnulærugreinunum

Førleikin í lesing skal styrkjast munandi, tí saman við lærugreinini støddfrøði og náttúrulærugreinunum er hetta týðningarmesta fortreytin fyri at læra aðrar lærugreinir og at ogna sær neyðugan førleika at standa seg á framtíðar arbeiðsmarknaðinum og í einum altjóðagjördum heimi.

At duga at lesa er ein grundleggjandi fortreyt fyri, at ein yvirhøvur skal kunna standa seg í skúlanum og í framhaldandi útbúgving.

Støddfrøði er eitt grundleggjandi vitanarøki fyri at kunna skilja og ogna sær vitan á øðrum fakøkjum.

Næmingarnir skulu hava góðan kunnleika innan fyri náttúrulærugreinirnar. Hesar lærugreinir eru ógvuliga týðningarmiklar í sambandi við tøkniligan framburð, um vit sum samfelag skulu hava nakran möguleika at standa okkum í altjóða kappingini.

Góður kunnleiki í enskum er ein fortreyt fyri at kunna standa seg í altjóða kappingini.

Kunningar- og samskiftistøkni (KST)

KST verður nýtt sum eitt námsfrøðiligt menningaramboð, har serligt atlit verður tikið at næmingalagaðari undirvísing, samstundis sum KST førleikin hjá næmingunum verður á so høgum stigi sum gjørligt. KST verður eisini nýtt til at útvega kunnleika í altjóða viðurskiftum. KST eigur at fáa støðu sum tað fjórða mentanarhegnið eftir lesing, skriving og rokning.

Næmingar skulu hava avbjóðingar í mun til síni evni

Allir næmingar skulu hava sínar avbjóðingar. Hetta merkir ikki, at allir næmingar skulu hava somu avbjóðingar. Dugnaligastu næmingarnir skulu stimbrast við at fáa meira krevjandi og eggjandi avbjóðingar. Tað skal standa skúlunum frítt at profilera sína undirvísing innan fyri ásettar karmar, og foreldrum eigur at standa frítt skúlaval í boði.

Ráðgevingartænasta til næmingar við serligum tørvi

Ein ráðgevingartænasta verður skipað í hvørjum skúlaøki. Endamálið við slíkari skipan er at veita eina tænastu til børn við serligum tørvi og familjur teirra úti í teimum ávísu økjunum. Hetta verður gjørt við:

- at samskipa tiltøk til børn við serligum tørvi í økjunum
- at skráseta tilmeldingar, skipa fyri og gera kanningar
- at umsita tilfeingið vegna serligan tørv í økinum
- at samskipa samstarvið millum kommunalu, almanna-, heilsu- og skúlamyndugleikarnar á staðnum
- at gera eina undirvísing- og heildarættan fyri barnið
- at ráðgeva foreldrum, stovnum, skúlum o.ø.
- at skipa eitt serligt undirvísingartilboð til atferðartruplar næmingar

Sernámsdepilin umsitur tænaeindirnar, setur og loysir úr starvi starvsfólk. Rakstrarútreiðslur og skrivstovufólk verða undir kommununum. Hetta er sama skipan sum raksturin av fólkaskúlanum. Tað er neyðugt, at kommunali myndugleikin átekur sær at umsita rakstur og starvsfólk í skipanini.

Hugtakið ”Skúlin fyri øll” eigur at síggjast aftur í økisbygnaðinum, soleiðis at í minsta lagi ein av skúlunum er útgjörður, so at hann kann hýsa næmingum við breki. Á henda hátt slepst undan, at allir skúlar í økinum verða útbygdir eftir serkrøvunum til hesar næmingar, samstundis sum næmingur ikki verður noyddur at flyta úr skúlaøkinum fyri at fáa sína undirvísing.

Krøv til vitanarberan, ein øðrvísi læraraleiklutur

Ein skipað eftirmeting av lærarum og arbeiði teirra skal setast í verk. Lærarin skal fakliga og námsfrøðiliga lúka tey krøv, sum alsamt verða sett einum vælútbúnum undirvísara. Lærarin skal hava umstøður at fara undir eftirútbúgving og hevur umframt hetta skyldu til framhaldandi at dagføra sína vitan í starvinum.

Samstarv millum heim og skúla

Foreldraleikluturinn skal styrkjast. Foreldrini skulu í størri mun enn higartil taka ábyrgd av skúlagongdini hjá børnum teirra. Foreldrini skulu verða við til at seta mál fyri innlæring.

Undirvísingartilfar

Tíðarhóskandi, dagført undirvísingartilfar við bestu dygd skal verða tókt allastaðni í undirvísingarskipanini. Fyri at kunna seta hetta í verk, er neyðugt, at játtanin til útgávuvirksemið verður økt munandi. Tilfarið skal samsvara við ta vitan og námsfrøði, sum er galdandi í nútíðarsamfelagnum. Á hvørjum skúla verður gjørd vitanargoymsla, har goymt verður undirvísingartilfar, sum lærarar hava gjørt, soleiðis at aðrir lærarar kunnu fáa gagn av hesum tilfari. Hetta tilfar kundi verið gjørt undirvísingartókt á Landsmiðstöðini sum royndartilfar, áðrenn tað verður givið út sum undirvísingartilfar.

Miðnámsútbúgving

Málið er, at miðnámsøkið verður skipað soleiðis, at tað veitir einstaka næminginum mest og best hóskaði útbúgvingartilboð, samstundis sum framhaldandi útbúgvingarmøguleikar hjá viðkomandi verða tryggjaðir.

Soleiðis rækka vit málinum

Skiftið frá fólkaskúla til miðnámsútbúgving skal verða samskipað og skal vera so smidligt, sum til ber. Faklig krøv, arbeiðshættir og arbeiðsbyrða verða samskipað og sjónkað í fólkaskúlanum og í miðnámsútbúgvingunum. Harumframt skal innihaldið í fólkaskúlanum og upptøkukrøvini til miðnámsútbúgvingarnar samskipast.

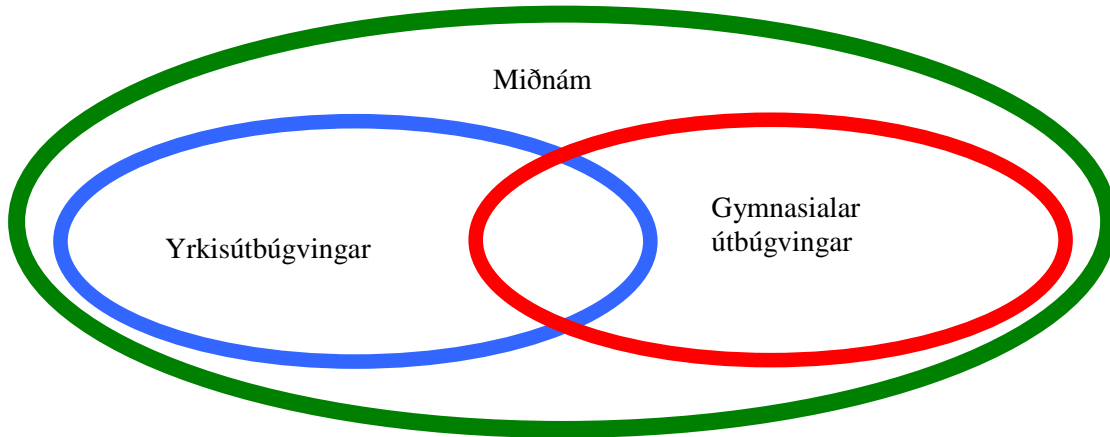
Øll skulu verða skikkað til at byrja eina miðnámsútbúgving eftir 10. flokk, og í 2015 eiga minst 95% av einum árgangi at gjøgnumføra eina miðnámsútbúgving. Miðnámsútbúgvingarnar eru lagdar soleiðis til rættis, at ein og hvør næmingur fær fakligar avbjóðingar á tí stigi, hann er á. Hetta ger tað møguligt hjá øllum at verða tikin upp til eina miðnámsútbúgving. Dentur verður lagdur á at geva næmingunum góðan fakligan og almennan førleika, soleiðis at 75% seinni kunnu fara undir eina hægri útbúgving, tað verði seg styttri framhaldsútbúgving, miðallanga útbúgving ella longri útbúgving.

Miðnámsútbúgvingarnar verða skipaðar í ymsar linjur, sum leggja upp fyri tí lestrarfyrireikandi eins og tí yrkisliga. Tað skal verða gjørligt hjá næmingunum at velja lærugreinir eftir førleikastigi. Serskipanir verða gjørdar fyri tey dugnaligastu, og náttúrulærugreinirnar verða raðfestar hægri.

Verandi miðnámsútbúgvingar verða styrktar, og nýggjar verða settar á stovn eftir tørvi. Fleiri stuttar framhaldsútbúgvingar verða skipaðar á yrkisskúlanum, og skulu hesar miðvíst miða eftir at nøkta tørvin hjá vinnuni. Skipað verður soleiðis fyri, at hesar útbúgvingar verða góðskrivaðar í sambandi við víðari lestur.

Miðnámskúlarir verða eisini nýttir til vaksnamannaútbúgvingar, har møguleiki verður hjá tilkomnum fólki at menna førleikan, annaðhvørt í serligum yrki ella í almennum lærugreinum (lívlong læra)

Bygnaðurin fyri miðnámsútbúgvingarnar

Mynd 3. Myndin vísir samskipan millum yrkis- og gymnasialar útbúgvingar

Yrkisútbúgvingarnar verða samskipaðar, og nýggjar yrkisútbúgvingar verða settar á stovn eftir tørvinum hjá vinnuni. Yrkisútbúgvingarráðið (tvs. vinnan), yrkisskúlarnir og meginfyrisingin gera í felag uppskot um, hvussu yrkisútbúgvingarnar skulu samskipast, og hvussu nýggjar yrkisútbúgvingar verða settar á stovn. Yrkisútbúgvingarnar skulu verða attraktivar, dygdin skal verða í topp, og atlit skal takast at sterkum og veikum næmingum. Javnvág skal verða í yrkisútbúgvingunum í mun til nútíðar- og framtíðar-arbeidsmarknaðin, og yrkisútbúgvingarnar skulu fylgja við tøkniligu menningini á arbeidsmarknaðinum.

Nýggj trý ára gymnasial útbúgving verður skipað. Gymnasiala útbúgvingin verður skipað við ymsum útbúgvingargreinum, og *ein* lóg verður fyri gymnasiala økið, eins og innan yrkisútbúgvingarnar.

Fyrsta árið er bygnaðarlígt eins fyri allar útbúgvingargreinir. Umleið 2/3 av innihaldinum verða felagslærugreinir, sum eru tær somu fyri allar útbúgvingargreinirnar, og umleið 1/3 av innihaldinum verða serlærugreinir, sum eru ymiskar fyri hvørja útbúgvingargrein. Tvørfakligt verkætlanararbeiði verður partur av undirvísingini.

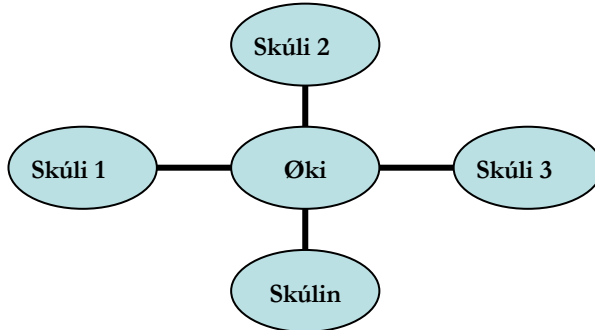
Sereyðkennið í verandi gymnasialu útbúgvingunum verður varðveitt í teimum útbúgvingargreinum, ið móguleiki verður at velja í nýggju gymnasialu útbúgvingini.

Útbúgvingargreinirnar vera t.d.: merkantil grein, tøknilig grein, fiskivinnugrein og almenn grein.

Yrkisútbúgvingarnar og gymnasialu útbúgvingarnar verða samskipaðar í størst móguligan mun.

Miðnámsskúlar í sama øki verða skipaðir í deplar, og deplarnir verða skipaðir við hvør sínum stýri. Talan verður sostatt um eina felags depilsleiðslu, meðan ein námsfrøðilig leiðsla verður fyri hvørja útbúgvingargrein sær.

Økini, skipað í deplar:

Mynd 4. Myndin vísir skúlarnar í deplinum

Hægri útbúgvingar

Hægri útbúgvingar verða samskipaðar í ein lærdóms- og granskingarmiðdepil, sum skal tryggja samfelagnum og vinnulívinum viðkomandi útbúgvingar á hægsta altjóða stigi, eins og gransking verður raðfest og samskipað á hægsta stigi. Frítt útbúgvingartilboð eigur at standa øllum í boði.

Soleiðis rækka vit málinum

Allir lærustovnar, ið hava hægri (akademiskar) útbúgvingar, skulu skipast í ein hægri lærustovn – t.e. ein føroyskan lærdan háskúla.

Útbúgvingartilboðini verða fleiri, fyrisitingin verður bæði sterkari, javnari og meira rationell, og møguleikarnir at gagnnýta førleikar, útgerð, útbúnað og høli verða nógv betur. Og enn størri týdning hevur tað, at universitetssumhvørvið við hesum verður størri og breiðari og fer at geva nýggjar møguleikar fyri kveikjandi samskifti og námsfrøðiligum samstarvi fyri bæði studentar og starvsfólk. Harumframt verður hetta eisini við til at veita teimum hægri útbúgvingunum somu dygd, og støðið í útbúgvingunum verður javnt.

Gjøgnum menningarætlanir og langtíðarætlanir verða mál og átøk sett út í kortið, sum skulu tryggja, at Føroyar gerast millum fremstu lond innan ávísar útbúgvingar og raðfest granskingarøki.

Bolognaavtálingin

Bolognaavtálingin verður sett í verk fyri at tryggja dygd og flytføri.

Í 2015 skal Bolognaavtálingin¹ verða sett í gildi til fulnar í Føroyum, so útbúgvingarøkið hevur sama leist sum í hinum evropeisku londunum til tess at tryggja:

- gjøgnumskygni, kappingarføri og eftirlit við útbúgvingardygðini
- møguleikar hjá studentum og lærarum frítt at flyta millum útbúgvingarstøð
- samstarvsmøguleikar við aðrar hægri lærustovnar og granskingarumhvørvi
- at evropeiska dimensiónin verður styrkt
- møguleikar fyri lívlangari læru

Granskingargrunndaðar útbúgvingar

Akademiskar útbúgvingar, t.e. bachelor-, kandidat- og granskaráútbúgvingar (ph.d.) eru sermerktar av, at undirvísingin er granskingargrunndað, og at lærarar skulu hava granskingarførleika og granskingarroyndir. Við tað at undirvísingin á lærdum háskúla er granskingargrunndað, skal lærustovnurin hava virknar granskarar sum lærarar. Sera stórir tørvur er á gransking við einum føroyskum perspektivi, framd av granskarum í Føroyum, sum hava góðar møguleikar at samstarva við granskarar aðrastaðni. Neyðugt er eisini at styrkja munandi um granskingarmøguleikarnar, skulu okkara útbúgvingar mennast og standa mát við samsvarandi útbúgvingar í grannalondunum.

Samband við gransking annars

Lærði háskúlin skal bygnaðarlíga vera partur av ella samskipast við føroyska granskingarumhvørvið. Ein felags útbúgvingar- og granskingarbygnaður við styrktari fyrisiting, sum kann veita betri stuðulstænastur, skal tryggja góðar starvsligar og fysiskar karmar fyri granskarar at virka í, umframt góðar møguleikar at knýta sambond við vinnuna.

Útvegan av nýggjum vísindastarvsfólkum

Lærði háskúlin skal á hvørjum ári kunna bjóða eitt hóskandi tal av ph.d námsstyrkum (stipendiatum) fyri at tryggja neyðuga útvegan av nýggjum vísindafólki. Útbúgvingarskipanin (lærði háskúlin) skal hava fatur á móguligum granskingarspírurum millum tey lesandi og onnur fyri framhaldandi at stuðla undir fakligu menningina av útbúgvingunum og lærustovninum. Lærði háskúlin skal veita vinnuni vitanartænastur og skal hava ávíst tal

---

¹ Høvuðskróvini eru:

- at allar útbúgvingar skulu vera skipaðar sum 3 ára bachelorútbúgvingar + 2 ára masterútbúgvingar og 3 ára granskingarútbúgvingar (Ph.D.) við standardiseraðum lýsingum (ECTS), sum lýsa kravdu arbeiðsbyrðuna í hvørjari útbúgving, skeiðsinnihald o.s.fr.
- at nágreinilig standardiserað skjalprógv verða latin øllum lesandi, sum fara undir skiftislesnað (Transcript og Records) og eftir loknan lestur (Diploma Supplement)
- at góðskutrygdarskipan (akkrediteringsskipan) verður innførd, sum hevur formaliserað samstarv við líknandi skipanir í grannalondunum

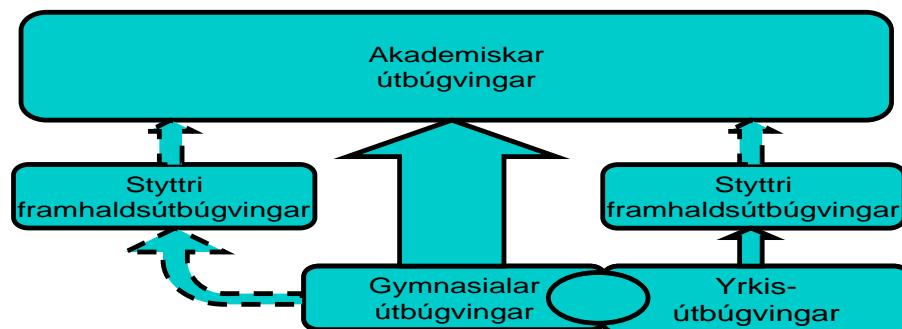
av lærarum/granskarum, ið starvsliga eru knýttir bæði at útbúgvingarskipanini og at vinnuni.

Universitetsbygningur

Tað er neyðugt at skapa fysiskar karmar fyri, at hægri útbúgvingar kunnu samskipast, mennast og styrkjast. Bert við einum felags bygningi kunnu fyrimunirnir við einum sterkum lærdum háskúla, ið eru nevndir omanfyri, røkkast. Ein universitetsbygningur skal tí verða bygdur til endamálið í Marknagili, har Fróðskaparsetur Føroya hevur eitt stórt grundøki. Hetta fer eisini at geva okkum í Føroyum ein stoltleika yvir okkara hægri lærustovn, okkara universitet og verður eitt sterkt andlit bæði inn- og úteftir.

Førleikakrøv til lærarar á lærda háskúlanum skulu fevna um bæði granskaraførleika og didaktiskan og fakdidaktiskan førleika.

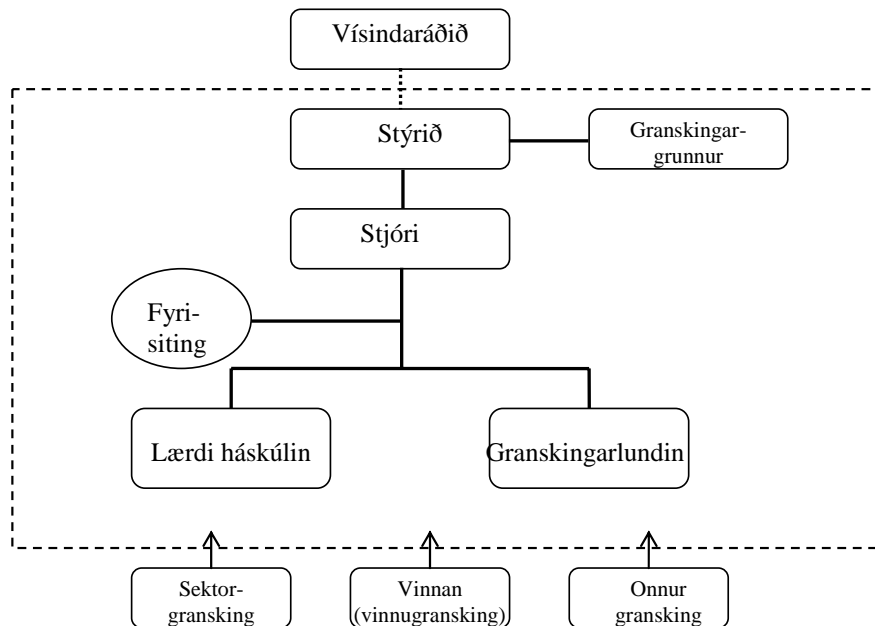
Mynd av miðnáms- og hægri útbúgvingarskipanini

Mynd 5. Myndin vísir, at yrkisútbúgvingarnar kunnu veita møguleika fyri at fara til hægri útbúgvingar gjøgnum styttri framhaldsútbúgvingar, meðan gymnasialu útbúgvingarnar kunnu fara beinleiðis ella umvegis styttri framhaldsútbúgvingar.

Útbúgvingar- og granskingarbygnaður

Umráðandi er, at hægri undirvísing og gransking samstarva so nógv, sum til ber. Hetta er ikki minst galdandi her hjá okkum. Á henda hátt fæst meira burtur úr avmarkaða tilfeinginum. Til tess at røkka hesum máli verður neyðugt at fremja hægri útbúgving og gransking í einum bygnaði, sum hevur felags leiðslu.

Mynd 6. Lærði háskúlin og granskingin eru staðsett í einum bygnaði, har onnur gransking eisini fer fram.

Hægri útbúgvingarnar, ið eru granskingargrunndaðar, og har undirvísarar eru virknir granskarar, skulu vera í sama bygnaði sum granskingin. Á henda hátt verða hægri útbúgvingarnar við tilhoyrandi gransking samstundis partur av aðrari samfelagsligari og vinnuligari gransking og øvugt. Hetta gevur góðar møguleikar fyri at samskipa granskingina soleiðis, at føroyska granskingarumhvørvið verður størri og sterkari og fer at menna og styrkja bæði granskingina og hægri útbúgvingarnar. Felags bygnaðurin fyri lærda háskúlan og granskingina skal hava somu leiðslu og somu fyrisiting, ið skal kunna veita lærda háskúlanum og granskarum ráðgeving og leiðbeining, bæði juridisk, økonomisk, starvslig og fyrisitingarlig viðurskifti.